

2018

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

URBAN JAKOPIN

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

URBAN JAKOPIN

KOPER, 2018

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

UVEDBA MOBILNIH DAVČNIH BLAGAJN V
SLOVENIJI

Urban Jakopin

Koper, 2018

Mentor: doc. dr. Tatjana Horvat

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi je predstavljena uvedba mobilnih davčnih blagajn v Sloveniji. V nalogi je analizirano, kako je ta sprememba vplivala na mala podjetja, končne kupce in državni proračun. Opisano je povzemanje hrvaškega modela, ki se je izkazal za uspešno odločitev Hrvaške finančne uprave. Podrobno je opisan tudi princip delovanja davčnega potrjevanja računov ter pravila in kršitve te uvedbe. Predstavljena je zahtevana programska in strojna oprema, ki omogoča pravilno delovanje sistema poročanja in potrjevanja računov. Za lažjo predstavbo je vse skupaj prikazano na dejanskem primeru malega podjetja, ki za poslovanje uporablja mobilno davčno blagajno.

Ključne besede: Mobilna davčna blagajna, siva ekonomija, potrjevanje računov, finančna uprava, prodaja, gotovinsko poslovanje.

SUMMARY

The thesis presents the introduction of mobile fiscal cash registers in Slovenia. It describes a summary of the Croatian model, which has proven to be a successful decision of the Croatian financial administration. The thesis analyzes how this change will affect small businesses, end customers, and the state budget. The thesis includes a detailed description of fiscal invoicing, rules and violations of the implementation. It presents the required hardware and software that enables the proper functioning of the reporting system for certifying the accounts. Examples are shown on the actual case of the small enterprises that are using a mobile fiscal cash register.

Keywords: mobile fiscal cash register, the informal economy, certification of accounts, financial administration, sales, cash.

UDK: 336.225.67(043.2)

VSEBINA

1	Uvod.....	1
1.1	Teoretična izhodišča in opis problema	1
1.2	Namen in cilji	2
1.3	Metodologija.....	2
1.4	Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema.....	3
2	Uvedba davčnih blagajn v Sloveniji	4
2.1	Javne finance v Sloveniji	7
2.2	Zavezanci za potrjevanje računov	8
2.3	Tehnične specifikacije fiskalizacije.....	10
2.4	Sistem davčnih blagajn na Hrvaškem.....	14
3	Davčni nadzor in prekrški	17
3.1	Odgovorna služba za nadzor.....	17
3.2	Primeri možnih prekrškov	18
4	Primer delovanja mobilne davčne blagajne Gofiskal	20
4.1	Opis strojne opreme.....	20
4.2	Opis programske opreme.....	21
4.3	Trženje in ciljni trgi mobilne davčne blagajne	21
4.4	Prikaz primera uporabe mobilne davčne blagajne.....	22
4.5	Predlogi za izboljšanje delovanja in uporabe mobilnih davčnih blagajn	23
	Sklep	25
	Literatura.....	27

SLIKE

Slika 1 Obvezno obvestilo.....	12
Slika 2 Primer izdanega računa.....	14
Slika 3 Shema potrjevanja računov.....	23

KRAJŠAVE

3G	Mobilno brezžično omrežje
DDV	Davek na dodano vrednost
EOR	Enkratna identifikacijska oznaka računa
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
ZDavPR	Zakon o davčnem potrjevanju računov
ZDavPP-P	Zakon o davčnem postopku
ZDDV-1	Zakon o davku na dodano vrednost
ZOI	Zaščitna oznaka izdajatelja
Wi-fi	Lokalno brezžično internetno omrežje

1 UVOD

V zaključni projektni nalogi bomo raziskali, kako je uvedba davčnih blagajn v Sloveniji vplivala na podjetja, ki poslujejo z gotovino in so po zakonu zavezanci za izdajanje davčno potrjenih računov. Hkrati pa tudi vpliv uvedbe davčnih blagajn na stanje državne blagajne, ter ali ima ta ukrep pozitivne ali negativne učinke na vse dejavnike v tej verigi. Vlada Republike Slovenije je 20. julija 2015 sprejela Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR), ki se navezuje na uvedbo davčnih blagajn, katerega glavni namen je zmanjšanje utaje davkov in posledično zmanjšanje sive ekonomije ter zaposlovanja na črno. To je za večino podjetij predstavljalo problem, saj niso vedeli kaj bo to prineslo za njihovo poslovanje in kako se bodo s tem soočali ter spremenili svoj način poslovanja. Za nekatere pa je bila to priložnost, saj se je na trgu pojavilo veliko ponudnikov programske opreme, ki je skladna z zakonom in v kombinaciji z ustrežno strojno opremo omogoča izdajanje davčno potrjenih računov.

1.1 Teoretična izhodišča in opis problema

Po podatkih Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) je bil velik problem v Sloveniji utaja davkov, saj se jih je letno utajilo več kot 100 milijonov €. Vlada se je odločila, da bodo proti tem ukrepali in tako so se začeli dogovarjati o obvezni uporabi davčnih blagajn pri gotovinskem poslovanju. S tem naj bi se povečala preglednost poslovanja davčnih zavezancev in se jim otežilo prikrivanje prometa, ki ga zavezanci dejansko ustvarijo s prodajo blaga in storitev. Po ocenah vlade naj bi se na leto zmanjšala utaja davka za 21 milijon € (Financepro 2015).

Sprejeli so zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR), ki določa obvezno potrjevanje računov za davčne namene pri vseh vrstah gotovinskega poslovanja, kdo so zavezanci za izvajanje postopka obveznega potrjevanja, način izvajanja postopka obveznega potrjevanja računov, vsebino in obvezne sestavine računov ter obdelavo in nadzor pravilnosti obračunavanja davkov in prispevkov. Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR) (Uradni list RS, št. 57/15, 69/17).

Poleg zgoraj omenjenih problemov, s katerimi se je pred uvedbo davčnih blagajn srečevala Slovenija, je problem tudi zaposlovanje na črno. Po uvedbi sistema davčnega potrjevanja računov bo Finančna uprava Republike Slovenije lažje in hitreje pridobivala informacije o tem, kdo dela na črno. Na FURS-u bodo za ugotavljanje stanja opravljenega dela uporabili identifikacijske podatke o fizični osebi, ki bo izdala račun. Na podlagi izdanih računov z istimi identifikacijskimi oznakami fizične osebe - izdajatelja računa, bodo lahko finančni inšpektorji lažje dokazali dejansko trajanje dela zaposlenega, saj mora biti na vsakem računu obvezno navedena tudi točna ura izdaje računa. V primeru, da bi poskušali delodajalci te podatke

spreminjati ali jih popravljati, na FURS-u opozarjajo, da se to dejanje smatra za hujše kaznivo ravnanje z davčnega področja (Petrič 2015).

1.2 Namen in cilji

Namen projektne naloge je preučiti spremembo zakonodaje na področju davčnega potrjevanja računov, na konkretnem primeru prikazati celotno delovanje sistema mobilnih davčnih blagajn ter podati predloge za izboljšanje delovanja in uporabe mobilnih davčnih blagajn.

Projektna naloga bo zajemala preučitev slovenskega trga, slovenske zakonodaje in njene spremembe ter opis programske in strojne opreme, ki je potrebna za delovanje t. i. mobilnih davčnih blagajn. Na kratko bomo opisali doprinos prihodka v državni proračun ob uporabi davčnih blagajn na Hrvaškem. Primer Hrvaške smo si izbral zato, ker naše podjetje sodeluje s podjetjem z Zagreba, ki se prav tako ukvarja z razvojem programske opreme za davčne blagajne, pri tem pa so zelo uspešni. Poleg tega je bila v slovenskih medijih zelo odmevno predstavljena uspešnost Hrvaške po uvedbi tega sistema. Vse skupaj bo razloženo in prikazano na primeru manjšega frizerskega salona, ki deluje v lokalnem okolju in uporablja naš sistem. S pomočjo strokovne literature bomo preučili nov sistem blagajniškega poslovanja na trgu. Zaključili bomo s predlogi za izboljšanje delovanja in uporabe mobilnih davčnih blagajn, z namenom povečanja prihodkov in s tem dobička podjetja, ki se ukvarja z razvojem, prodajo in trženjem davčnih blagajn.

Cilji projektne naloge so:

- raziskati in opisati spremembe zakonodaje o davčnih blagajnah,
- raziskati in opisati vpliv uvedbe davčnih blagajn na podjetja in na državo,
- raziskati in opisati posebnosti mobilnih davčnih blagajn,
- predstaviti sistem davčnih blagajn na Hrvaškem,
- predstaviti trženje izbranega izdelka (mobilna davčna blagajna),
- raziskati in opisati ciljne trge za omenjeno mobilno blagajno,
- podati primer delovanja davčne blagajne, programa, opreme,
- predstaviti predloge za izboljšanje delovanja in uporabo mobilnih davčnih blagajn z namenom povečanja prodaje podjetja, ki se ukvarja z razvojem, prodajo in trženjem davčnih blagajn.

1.3 Metodologija

Pri izdelavi zaključne projektne naloge bomo uporabili naslednje metode raziskovanja:

- Metoda deskripcije oziroma opisovanja, opisovanje dejstev, procesov in stanja
- Metoda zbiranja podatkov in eksternih virov – strokovne literature

- Metoda kompilacije: povzemanje stališč, spoznanj, opazovanj in sklepov drugih avtorjev kot tudi lastnih spoznanj
- Metoda analize procesa uvajanja davčnih blagajn v Sloveniji
- Metoda sinteze spoznanj

Naloga bo sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu bomo navajali, opisovali in razlagali elemente, ki se nanašajo na zakonodajo o davčnih blagajnah v Sloveniji in na Hrvaškem. V empiričnem delu pa bomo natančneje opisali delovanje strojne in programske opreme mobilne davčne blagajne, ki je bila razvita za manjša podjetja (frizerski, kozmetični saloni ...).

1.4 Predvidene predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Predpostavke:

- Predpostavljamo, da bo sistem davčnih blagajn v Sloveniji sestavljen po vzoru sistema davčnih blagajn na Hrvaškem
- Predpostavljamo, da bodo davčne blagajne pozitivno vplivale na državni proračun

Omejitve:

- Omejili se bom le na mobilne davčne blagajne in ne tudi na večje blagajniške sisteme
- Omejitev sposobnosti spremljanja zakonodaje v času raziskave, ki se lahko sprti spreminja

2 UVEDBA DAVČNIH BLAGAJN V SLOVENIJI

Davčna blagajna je način boja države proti sivi ekonomiji v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS). Sivo ekonomijo razumemo kot trg dobrin, storitev in dela, kjer je država prikrajšana za davčno dajatev. Večina sive ekonomije se je pojavljala v tistih tržnih segmentih, kjer je bilo glavno plačilno sredstvo gotovina, nad katerim država ni imela popolnega nadzora. Posledično so delodajalci in zaposleni izkoriščali nemoč države na način, da so delavce plačevali z gotovino, dvignjeno z lastnih računov, s tem pa so državo in tudi delavce prikrajšali za socialne prispevke, zavarovanje in dohodnino. Druga oblika je bila zaračunavanje gostinskih storitev, pri katerih je stranka plačala z gotovino, gostinec pa za to ni izdal računa. Brez računa torej ni bilo zavedenega nikakršnega kupoprodajnega posla. Tudi če je prodajalec natisnil račun, ga je lahko storniral in tako posla nikoli ni bilo, zaloga porabljenega materiala se je odpisala, gotovina pa je ostala natakarkju.

Siva ekonomija je definirana kot del tržno osnovane proizvodnje proizvodov in storitev, lahko legalnih ali nelegalnih, ki se izogibajo zaznavi in zato niso zajeti v bruto družbenem proizvodu (Schneider in Williams 2013, str. 23).

Prav tako ne smemo zanemariti dela, ki je za državo nevidno. Nevidno delo je tisto delo, ki vsebuje vse elemente legalnega dela, vendar plačilo zanj ni zavedeno v izkazih podjetja (Williams 2006, str. 5).

Siva ekonomija ima negativne učinke, tako za podjetja kot tudi za posameznike in javne blagajne (Protisiviekonomiji 2013):

- izpad davčnih prihodkov in drugih dajatev javne blagajne, ki jih mora država nadomestiti z višjimi dajatvami na drugih področjih,
- konkurenčnost med podjetji na trgu ni prava,
- siva podjetja ne morejo uporabljati institucij, s tem pa ostanejo na enaki ravni in se ne razvijajo,
- zaradi napačnih podatkov o dohodkih imajo posamezniki omogočen nepravilčen in brezplačen dostop do javnih storitev in drugih socialnih ugodnosti, ki jih niso plačali, saj prikazujejo minimalen dohodek,
- sivemu delavcu pripada le minimalna ali nobena socialna varnost (pokojnina, zdravstvo);
- potrošnik ne more uveljavljati reklamacije za slabo opravljeno storitev, saj ne more dokazati, da jo je resnično prejel,
- potrošnik, ki ne vzame računa, nima od tega nobene koristi, saj ni nujno da bo dobil storitev po nižji ceni.

Povedano drugače, siva ekonomija je vsa tista tržna dejavnost, katere država ne more nadzorovati in je posledično neobdavčena. Oblike sive ekonomije obsegajo legalni in nelegalni

del, legalni del je tisti del sive ekonomije, kjer se opravljajo storitve in proizvodi, ki bi morali biti obdavčeni, vendar davek utajijo. Nelegalni del obsega trgovino s proizvodi in storitvami, ki ni dovoljena v državnem redu. V nelegalnem delu sive ekonomije gre za prepovedane posle oziroma za trgovino s prepovedanimi proizvodi in storitvami.

Velik problem v državi je utaja davkov in delo na črno zaradi ne izdajanja računov. »Davčna utaja je nezakonito izogibanje plačilu davka« (Stanovnik 2012, 39). Po Zakonu o davčnem postopku vsakemu denarnemu prihodku v državni proračun pravimo davek (Šubelj 2011, 15). Po podatkih Finančne uprave Republike Slovenije naj bi se utajilo okoli 130 milijonov € davkov na leto, zaradi ne izdajanja in brisanja računov. Temu z drugo besedo lahko rečemo tudi siva ekonomija (Birokrat IT 2016).

Najpogosteje se obveznostim izogibajo podjetniki iz zobozdravstvenih, avtomehaničnih, frizerskih, gostinskih dejavnostih, gradbeništvu, zasebnih inštrukcij, varstva otrok, oddajanja stanovanj itd. To so v večini manjša podjetja, ki v pogosto poslujejo s končnimi potrošniki in zgolj samo z gotovinskimi plačili, kjer najlažje izbršejo račune oziroma jih sploh ne izdajajo. Med temi podjetniki je tudi največ sive ekonomije. V teh podjetjih se tudi velikokrat zgodi, da svoje zaposlene za opravljeno delo izplačujejo v gotovini in se s tem izognejo plačilu obveznostim in dajatev za plačo zaposlenih (Protisiviekonomiji 2013).

Zaradi vse večjega izkoriščanja nemoči države do nadzora nad gotovinskim poslovanjem, se je država preko Finančne uprave Republike Slovenije odločila za uvedbo davčnih blagajn oziroma sistema, ki bo omogočal nadzor nad gotovinskim poslovanjem.

V državnem zboru so sprejeli Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR), ki je začel veljati 1. avgusta 2015. Ta zakon pravi, da mora vsaka oseba, ki prejme gotovinsko plačilo za dobavo blaga in storitve, opraviti postopek potrjevanja računov pri FURS-u. Obstaja tudi nekaj izjem, kateri so oproščeni potrjevanja računov (Zupančič 2015, 82).

Glavni vzrok za davčne utaje je splošni življenjski standard v določeni državi. Kolikor nižji je življenjski standard, večja je verjetnost davčnih utaj. V pomanjkanju imata obe strani, tako delodajalec kot tudi delojemalec, interes, da bosta zase iztržili čim več. Delodajalec ne želi plačevati dodatnih zavarovanj za zaposlenega, delojemalec pa ne želi plačevati dohodnine.

FURS se je po vzoru iz tujine odločil zmanjšati obseg sive ekonomije in povečati nadzor nad gotovinskim poslovanjem. Kot ukrep so začeli razmišljati o uvedbi davčnih blagajn, s katerimi bi povečali javnofinančne prihodke, učinkovitost pobiranja obveznih dajatev in zaščito potrošnikov (Setnikar 2015).

V nadaljevanju bomo opisali elemente delovanja davčnih blagajn in obliko nadzora, ki ga z njihovo uporabo vrši FURS.

Davčna blagajna je v celoti poimenovan sistem potrjevanja računov iz strani FURS-a. »Temeljni namen davčnih blagajn je uvedba sistema, ki bo omogočal pregledno in zanesljivo evidentiranje gotovinskega prometa davčnih zavezancev.« (Ministrstvo za finance 2015). V letu 2015 so se začeli postopki uvajanja davčnih blagajn. Ukinili so se paragonski bloki in uvedle vezane knjige računov, s katerimi ima finančna uprava že večji vpogled nad gotovinskim in kartičnim poslovanjem.

Uporaba davčnih blagajn omogoča bolj pregledno poslovanje posameznih poslovnih enot in tudi izdajo računovodskih izkazov in poročil. Zaradi preglednosti in možnosti preverjanja izdanih računov pri državnem organu, je lažje izdelati računovodska poročila, ki izražajo legitimnost zaradi državne avtoritete nad izdajanjem računov. S tem bo olajšano delo ne zgolj samim podjetnikom, temveč tudi računovodskim servisom, ki izdajajo poročila v imenu podjetja.

Z uporabo modernih sistemov davčnih blagajn, se pričakujejo še bolj natančna in točna računovodska poročila, katera so zavezanci že sedaj dolžni izdajati. »Pravne osebe in zasebniki so dolžni po predpisih sestaviti takšne računovodske izkaze in poslovna poročila, ki prikazujejo resnično stanje njihovega premoženja in resnični poslovni izid.« (Schwarzmann in Premk 2005, 177).

Zaradi novosti je veliko podjetnikov in podjetij, ki si bodo morala za nadaljevanje poslovanja zagotoviti potrebno programsko in strojno opremo. Kljub odporu do uvedbe davčnih blagajn pretehtajo dolgoročne prednosti, saj se večina podjetnikov ne zaveda oblike nelojalne konkurence, ki nastaja z dopuščanjem izigravanja sistema. Kljub dodatnim stroškom, ki nastanejo z nakupom potrebne strojne in programske opreme, je to zelo majhen del stroškov, ki na dolgi rok omogočajo transparentno poslovanje podjetij in tudi zavarujejo samega podjetnika oziroma podjetje ter tudi kupce.

»Po oceni FURS-a je v Sloveniji okoli 80.000 davčnih zavezancev, ki bodo potrebovali davčne blagajne. Strošek njihove vključitve v davčne blagajne pa bo različen, in sicer od 0 do okoli 300 EUR.« (Ministrstvo za finance 2015).

Pravni okvir davčnega sistema je sestavljen iz materialnih in postopkovnih predpisov. Materialni predpisi uvajajo davčne obveznosti, s postopkovnimi predpisi pa je določen način ravnanja davčnih organov (Čok idr. 2014).

Nadaljnja podpoglavja bodo opredeljevala način dela davčnih blagajn. Podpoglavja bodo opisovala sistem, kot si ga je zamislila država in ga tudi namerava vzpostaviti. Največji izziv predstavljajo davčni zavezanci, saj je davčna blagajna obvezna za vse pravne osebe kot tudi za samostojne podjetnike, ki poslujejo z gotovino, vendar obstajajo izjeme, ki za svoje poslovanje ne potrebujejo davčne blagajne.

2.1 Javne finance v Sloveniji

Od osamosvojitve Slovenije se je sistem javnih financ nenehno spreminjal, zadnjo in celovito reformo pa ureja novi zakon o javnih financah.

Zakon o javnih financah (ZJF) (Uradni list RS, št. 11/11) ureja:

- sestavo, pripravo in izvrševanje proračuna Republike Slovenije oziroma državnega proračuna,
- sestavo, pripravo in izvrševanje proračunov lokalnih samoupravnih skupnosti ali drugače povedano občinskih proračunov,
- upravljanje s premoženjem države in občin,
- zadolževanje države oziroma občin,
- poročstva države oziroma občin, upravljanje njihovih dolgov,
- računovodstvo in notranji nadzor javnih financ,
- proračunsko inšpiciranje.

Proračun države je pomemben za financiranje dela državnih oziroma občinskih organov, naloge javnih in gospodarskih javnih služb, intervencij v gospodarstvu ter drugo po zakonu.

Vsi prihodki države morajo biti evidentirani v proračunu Republike Slovenije oziroma proračunih občin. V to pa niso zajeti prispevki za pokojnino in zdravstvo, ki se stekajo v posebne blagajne javnih financ (Čok idr. 2014).

Tekoči prihodki RS so lahko davčni ali nedavčni. Nekateri izmed teh so (Čok idr. 2014):

- davek od dohodkov pravnih oseb,
- dohodnina,
- davek na dodano vrednost,
- trošarine,
- uvozne dajatve,
- itd.

V Sloveniji poznamo kar nekaj oblik kontrole in nadzora sistema javnih financ. ZJF vzpostavlja tri oblike proračunskega nadzora, pri katerih gre za finančni nadzor pri neposrednem uporabniku državnega proračuna in zajema notranjo kontrolo in notranjo revizijo, ki ju večinoma izvajajo neposredni uporabniki sami, inšpekcijski nadzor pa izvaja ministrstvo za

finance. Naknadni oziroma zunanji nadzor sistema javnih financ izvajata Računsko sodišče RS ter komisija za nadzor javnih financ pri državnem zboru (Čok idr. 2014).

2.2 Zavezanci za potrjevanje računov

Vsa podjetja, ki poslujejo z gotovino in nimajo blagajniškega programa, so morala začeti izdajati obrazce iz vezane knjige računov, ki morajo biti v naprej potrjene iz strani finančne uprave. Vsi, ki so do tedaj uporabljali paragonske bloke, so morali sistem blagajniškega poslovanja vzpostaviti na novo. Star način poslovanja je bil za njih precej bolj enostaven in cenovno ugoden.

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) določa, da je vsaka družba oziroma poslovni subjekt, ki se pri svojem poslovanju poslužuje gotovinskih plačil, zavezanec za potrjevanje računov. Določeni so trije pogoji za zavezanost za izvajanje postopka potrjevanja računov. Prvi pogoj pravi, da mora zavezanec voditi poslovne knjige in evidence, drugi pogoj je obveznost izdaje računa za dobavo blaga ali storitev, ki jo določa ZDDV-1, zadnji in najbolj pomemben pa določa, da je izdano blago oziroma storitev plačana z gotovino (Zupančič 2015, 83).

Zakon o davčnem postopku ureja (Čok idr. 2014):

- pobiranje davkov – obračunavanje, odmera, plačevanje, vračilo, nadzor in izvršba davkov,
- pravice in obveznosti davčnih zavezancev, državnih in drugih organov, ki so pristojni za pobiranje davkov ter drugih oseb in varovanje podatkov,
- medsebojno pomoč pri pobiranju davkov in pri izmenjavi podatkov z drugimi državami članicami Evropske unije (EU), s tretjimi državami in ozemlji.

Udeleženci v davčnem postopku so državni in drugi organi, pristojni za pobiranje davkov in zavezanci za davek. Med državne in druge organe, pristojne za pobiranje davkov, uvrščamo ministrstvo za finance, finančno upravo RS, carinsko upravo idr. Davčni zavezanec je plačnik davka in oseba, katere dolžnost je plačati davek v izvršilnem postopku. Dohodek, premoženje in pravni posli davčnega zavezanca so neposreden predmet obdavčitve v skladu z zakonom o obdavčenju. Plačnik davka pa je oseba, ki je zavezana za izračunavanje in plačevanje davka davčnim prejemnikom (državnemu proračunu, občinam ...) (Čok idr. 2014).

Vsi davčni zavezanci imajo pravico do primerne in pravočasne obveščanja o spremembah v zakonih o obdavčenju, do informacij o načinu izračunavanja in plačevanja davkov ter do podatkov o stanju svojih davčnih obveznosti. Obveznost davčnih zavezancev in plačnikov davka je vodenje poslovnih knjig in evidenc, ki jih morajo na zahtevo davčnega organa pokazati in omogočiti vpogled v svojo dokumentacijo. Vsak davčni zavezanec prejme svojo davčno številko, ki se uporablja za lažjo povezavo podatkov in enotno opredelitev v evidencah, ki jih vodita Carinska in Finančna uprava RS. Davčno številko mora uporabljati pri komunikaciji z

davčnim organom pri določenih dokumentih, knjigovodskih listinah in na banki, ko je to potrebno (Čok idr. 2014).

2. člen Zakona o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR) določa, da se za plačilo z gotovino šteje:

- vsako plačilo z bankovci in kovanci, ki so plačilno sredstvo v obtoku,
- posredna nakazila na transakcijski račun, ponudnika plačilnih storitev,
- plačila s plačilnimi ali kreditnimi karticami, čeki in podobnimi načini plačil.

V spletnih trgovinah je zelo pomembno dejstvo, da se vsa plačila, ki so prejeta na PayPal račun podjetja ne smatrajo kot gotovinska plačila, saj PayPal spada med tiste ponudnike plačilnih storitev, ki se v Sloveniji izvajajo neposredno. Tako se kot gotovinska plačila smatra tudi vsa plačila, ki so izvedena po povzetju, kadar kupec plačilo izvede gotovinsko preko poštna nakaznice. V primerih, ko kupec plačilo izvede preko univerzalnega plačilnega naloga (UPN), tega plačila ne uvrščamo med gotovinska plačila (Zavodup 2017).

Denarna sredstva vključujejo gotovino in knjižni denar. Gotovina so bankovci in kovanci v blagajni in prejeti čeki. Knjižni denar pa je denar na bančnih računih podjetij (Igličar, Hočevnar in Zaman Groff 2013, 153). Prav tako ne štejemo med gotovinska plačila plačilo v naravi, plačilo plačano s kompenzacijo ali pobot (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Ker pravni red Republike Slovenije dopušča plačilo tudi v naravi ali kompenzacijo, takšni posli ne zapadejo pod okrilje davčne blagajne. V kolikor ima podjetje dolg do drugega podjetja, lahko s kompenzacijo svoj dolg izravna brez denarnega toka, pri čemer država ne more obračunati davka, saj gre za neke vrste poravnava. Svoj dolg lahko podjetje odplača tudi s posojjo svojega osnovnega sredstva, pri tem pa ne obračuna najema sredstva in tako s kompenzacijo, pravnim poslom brez denarnega toka, svoj dolg zmanjša ali izniči.

Da bo bolj jasno opredeljeno, kdo je dolžan imeti davčno blagajno, je potrebno opredeliti davčne zavezance. Tudi pravne osebe, ki niso davčni zavezanec morajo pri poslovanju z gotovino imeti davčno blagajno, čeprav opravljajo nepridobitno dejavnost. Pravni subjekt mora postati davčni zavezanec, v kolikor ima letne prihodke višje od 50.000,00 €, kot to določa Zakon o davku na dodano vrednost.

Davek na dodano vrednost (DDV) je RS uvedla s 1. julijem 1999 in je nasledil svojega predhodnika davek od prometa proizvodov in storitev. Ko je Slovenija vstopila v EU, se je močno spremenil sistem DDV, saj se je moral prilagoditi glede na nov sistem kot država članica EU (Čok idr. 2014).

Davčni zavezanec je pravna oseba domačega in tujega prava. Davčni rezident mora davek plačati od vseh dohodkov, ki imajo vir v RS ali izven RS, davčni nerezident pa le od dohodkov, ki imajo vir v RS (Čok idr. 2014, 58). Davka so oproščeni zavezanci, kot so zavodi, društva, ustanove, verske skupnosti, politične stranke, ki so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti (Čok idr. 2014, 59).

V začetku meseca junija 2016 je prišlo do prvih večjih sprememb zakonodaje o davčnih blagajnah v Sloveniji. Sprememba se navezuje na uporabnike davčnih blagajn in sicer dodalo se je nekaj izjem subjektov, ki so upravičeni izdajanja potrjenih računov iz strani FURS-a. Po novem pravilniku ni potrebno potrjevati računov društvom in nepridobitnim organizacijam, ki imajo na leto manj kot pet tisoč evrov prihodkov in jih upravljajo prostovoljci, npr. gasilske veselice (Saop 2016a).

S tem je država dopustila redno opravljanje neprofitnih organizacij, ki so zaradi omenjene spremembe pod strožjim nadzorom davčnih inšpektorjev. Društva in zavodi so tako postali anomalija v sistemu finančnega nadzora in bo njihov status potrebno v prihodnje ustrezno urediti. Obstaja namreč tveganje izogibanja plačila davka in posledično utajevanja davka z naslova neprofitnih pravnih oseb. Podobno situacijo imata oba računalniška magnata, Bill Gates in Mark Zuckerberg, saj sta oba ustanovila dobrodelno fundacijo, ki je neprofitna po svoji dejavnosti, s tem pa je tudi oproščena plačevanja davkov. Sicer v pravnem sistemu ZDA lahko oba lastnika velikih računalniških podjetij kanalizirata svoje prihodke na fundacijo, ki na te prihodke ne bo plačala davka oziroma bo plačala bistveno manjši davek, kot če bi prihodke zadržali v podjetju.

2.3 Tehnične specifikacije fiskalizacije

Davčna blagajna je v celoti poimenovan sistem potrjevanja računov iz strani FURS-a. Z uporabo sodobno razvite računalniške in informacijske tehnologije sistem omogoča takojšnjo povezavo z davčno upravo. Blagajna v tem primeru posreduje podatke o računu na FURS, kjer se račun potrdi in shrani, nazaj pa blagajna prejme enkratno identifikacijsko oznako računa, ki se izpiše na računu (Zupančič 2015, 82). V primeru napačno izdanega računa, je potrebno izvesti storno račun, kateri ima novo zaporedno številko, podatki tega pa se prav tako potrdijo in shranijo na finančno upravo. Državni organ ima vpogled nad vsemi izdanimi računi, za katere se je kot način plačila uporabilo gotovinsko plačilo.

Pred pričetkom poslovanja z davčno blagajno, mora podjetnik poskrbeti za naslednjih 5 korakov, ki bodo podrobneje opisani v nadaljevanju poglavja:

1. Pridobiti namensko digitalno potrdilo za davčno potrjevanje izdanih računov
2. Finančni upravi sporočiti podatke o poslovnih prostorih, kjer izdaja račune
3. Na vidno mesto objaviti obvestilo o izdaji računa in obveznosti kupca, da račun vzame

4. Sprejeti interni akt
5. Poskrbeti, da bodo računi vsebovali vse potrebne podatke, ki so predpisani z Zakonom o davčnem potrjevanju računov

Zavezanec za potrjevanje računov mora najprej preko portala e-davki vložiti vlogo za pridobitev digitalnega potrdila za potrjevanje računov. Podatki na namenskem digitalnem potrdilu so:

- davčna številka,
- ime zavezanca,
- namen uporabe,
- zaporedna številka potrdila izdanega posameznemu zavezancu.

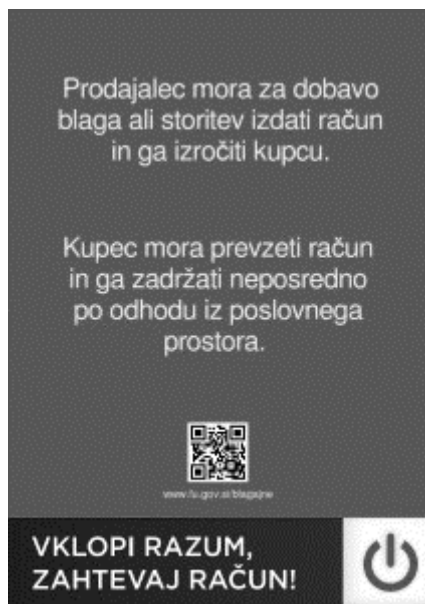
Potrdilo se prevzame preko portala za prevzem namenskih digitalnih potrdil, ki ga upravlja ministrstvo, pristojno za javno upravo (Zupančič 2015, 83).

Naslednji korak pred začetkom poslovanja je sporočitev podatkov o poslovnih prostorih na finančno upravo Republike Slovenije.

Vsak premičen ali nepremičen prostor, kjer zavezanec opravlja svojo dejavnost in izdaja račune za storitev ali dobavo blaga, imenujemo poslovni prostor. V primeru nepremičnega prostora se lahko kot poslovni prostor šteje del ali pa več ločenih delov prostora, kjer se opravlja različna dejavnost. Premičen prostor pa so premični objekti in elektronske naprave za izdajo računov na terenu. V primerih, ko se račun ne izda v okviru premičnega objekta, se kot poslovni prostor prijavi elektronska naprava za izdajo računov. V primeru izdajanja računov z uporabo vezane knjige računov, se za poslovni prostor šteje tudi vsak nepremičen ali premičen prostor, kjer se izdaja račune (Zavodup 2017).

V vseh poslovnih prostorih kjer zavezanec izdaja račune, mora na vsaki elektronski napravi ali pa na drugem vidnem mestu biti izpostavljeno obvestilo o obveznosti prodajalca za izdajo računov in izročitvijo kupcu, ter obveznosti kupca za prevzem in hranjenje prejetega računa. 17. člen ZDavPR navaja, da mora kupec vsak račun prevzeti neposredno od prodajalca in ga zadržati vse do odhoda iz poslovnega prostora, ter ga v primeru kontrole na zahtevo pooblaščenih oseb FURS-a ali Tržnega inšpektorja predložiti na vpogled. V nasprotnem primeru znaša globa za kupca, ki ne upošteva odločbe 40,00 € (Zavodup 2017).

Na spletni strani FURS-a so objavili shemo opozorila, ki mora biti objavljeno na kupcem vidnem mestu.

Slika 1 Obvezno obvestilo

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije 2015

Pred začetkom potrjevanja računov mora zavezanec sprejeti akt v pisni obliki. Na aktu morajo biti jasno razvidni: osnovni podatki zavezanca, oznake poslovnih prostorov, katastrska številka občine, številka stavbe, številka dela stavbe, oznaka elektronske naprave in način označevanja računov. Interni akt mora biti v poslovnem prostoru na dosegu odgovorni osebi, da ga lahko predloži ob kontroli (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Pomemben korak pri potrjevanju računov je pravilnost izdanih računov. Zavezanec mora poskrbeti, da bodo računi vsebovali vse potrebne podatke, ki jih določa zakon.

Račun je potrdilo, da smo opravili neko storitev oziroma prodali blago, za to pa smo prejeli gotovinsko plačilo. Potrjevanje računov poteka tako, da se blagajna preko internetne povezave poveže s centralnim informacijskim sistemom FURS-a. Sistem podatke o računu potrdi in shrani. Celoten potek potrjevanja pa se odvija v realnem času izdanega računa (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

Če želi zavezanec spremeniti podatke računa, mora prav tako izvesti postopek potrjevanja računa. Pri sporočanju sprememb mora navesti prvotni račun, za katerega so bile izvedene spremembe (Zupančič 2015, 90).

Poleg obveznih sestavin računa, določenih v 82. členu Zakona o davku na dodano vrednost, morajo biti po novem navedene tudi naslednje sestavine:

- čas izdaje računa (ura in minute),

- oznako oziroma podatke o fizični osebi, ki je račun izdala z uporabo elektronske naprave oziroma blagajne za izdajo računov. Oznaka fizične osebe mora biti v programu povezana z davčno številko te osebe,
- enkratno identifikacijsko številko, kratica EOR, ki jo ustvari informacijski sistem FURS-a in velja kot potrdilo, da je bil račun prijavljen na centrali.

Primer EOR: 56dc9f93-933a-497d-b864-40ba1e8f4fa2

- ZOI oziroma zaščitna oznaka izdajatelja računa pa je podatek za ugotavljanje pristnosti izvora računa. ZOI mora biti navedena v tekstovni obliki in v obliki QR-kode.

Primer tekstovne oblike ZOI: 8402f0a963e37b2258e034fc8ae7ffc1

Primer zapisa QR-kode:

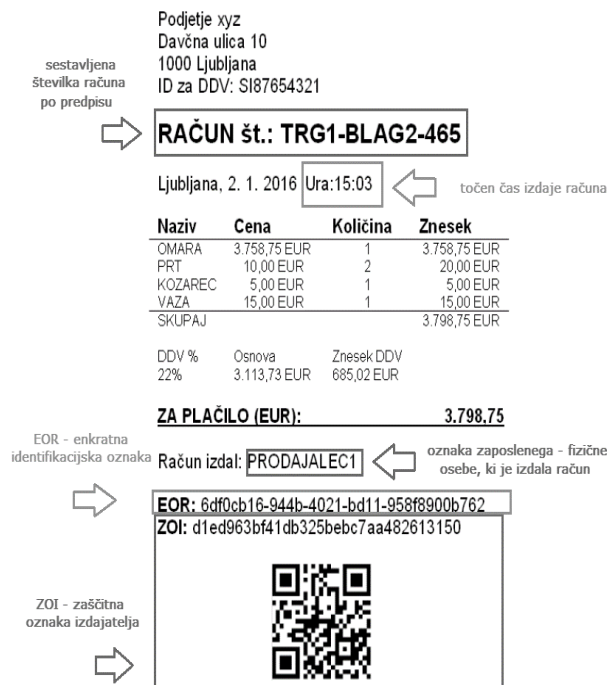

(Zupančič 2015, 87-88)

Vsak račun mora imeti tudi svojo številko računa, katera mora vsebovati tri obvezne podatke:

- oznako poslovnega prostora zavezanca,
- oznako blagajne oziroma elektronske naprave za izdajanje računov,
- zaporedno številko računa, ki se mora vsako poslovno leto začeti od začetka in si slediti v neprekinjenem zaporedju. Zaporedne številke računov ne smejo vsebovati drugih znakov kot številke.

Prikaz pravilno izdanega računa je predstavljen na sliki 2.

Slika 2 Primer izdanega računa

Vir: Prima računovodske storitve B.l.

2.4 Sistem davčnih blagajn na Hrvaškem

Primer sistema davčnih blagajn na Hrvaškem smo izbrali, ker prvi stik z davčnimi blagajnami izvira prav iz sosednje Hrvaške, saj že nekaj let sodelujemo s hrvaškim podjetjem, ki se prav tako kot naše podjetje, ukvarja z razvojem programske opreme. Zaradi tega stika tem primeru opazamo določene prednosti, saj smo kot podjetje sodelovali tudi pri razvoju hrvaškega modela davčnih blagajn, po katerem je povzet slovenski model.

To, da je slovenski model v veliki meri povzet po Hrvaškem, se je veliko pisalo in prikazovalo v medijih. Na splošno je bilo v medijih veliko govora o uvedbi davčnega potrjevanja računov na Hrvaškem.

Hrvaška je zakon o davčnih blagajnah pri poslovanju z gotovino sprejela novembra 2012, predlog zakona pa so pripravili meseca julija istega leta (Narodne novine 2017).

Sosednja Hrvaška je med vsemi drugimi ukrepi uvedla tudi način davčnih blagajn in s tem nekoliko povečala priliv v svoj proračun. Na začetku lansiranja projekta davčne blagajne je bilo nekaj dvomov in govora, da vlada ne bo uspela izpeljati tega projekta, na katere se minister za finance Republike Hrvaške Boris Lalovac ni oziral, saj je po njegovem mnenju to najboljši projekt v zadnjih 23 letih države (Miličević 2014).

Dodelali so celoten sistem davčnih blagajn, kar se je v njihovem primeru izkazalo za uspešno, saj so v analizah po enem letu od uvedbe davčnih blagajn zabeležili v lokalih, kjer je glavna dejavnost prodaja in strežba pijač, kar 68% večje prihodke, število zaposlenih v tej panogi pa se je povečalo za kar 32% (Žužek 2014).

Že na začetku uporabe davčnih blagajn so hrvaški gostinci priznali, da se poskušajo na druge načine izogniti plačilu davkov pri gotovinskem poslovanju. Eden izmed načinov, ki so ga priznali hrvaški gostinci je ta, da v kolikor stranka ne odnese že izdanega in natisnjene računa, ta isti račun uslužbenec izstavi drugi stranki za isto naročilo. Na ta način se lahko izogibajo predvsem v dopoldanskem času, saj stranke večinoma naročajo podobno. Gostinci so priznali, da bi v primeru, da bi plačevali vse obvezne dajatve, lahko zaključili s poslovanjem. Najbolj pa se izogibajo potrjevanju računov tisti gostinci, ki hrano dostavljajo na dom, saj so v veliki prednosti, ker delujejo na terenu in izven svojih poslovnih prostorov. Običajno računov sploh ne izdajajo, v primerih, ko stranka izrecno zahteva račun, pa se izgovorijo, da so ga med potjo izgubili. V nekaterih primerih izdajajo tudi običajne račune, ki niso davčno potrjeni, saj stranke tega včasih niti ne opazijo, tako pa lahko gostinci vse račune izbrišejo in utajijo davek.

Prav tako kot se odvija pri nas, je tudi na Hrvaškem Finančno ministrstvo z različnimi denarnimi nagradami želelo spodbujati državljane, da prijavijo vsakršno utajo davkov v trgovini in gostinstvu.

V začetku leta ob uveljavitvi zakona obvezne uporabe davčnih blagajn, so inšpektorji pregledali večji delež, natanko 1100 lokalov in odkrili 60 kršitev. Kršiteljem so izdali opomine, da morajo v dveh dneh uvesti davčne blagajne, v nasprotnem primeru bodo morali zapreti lokale (Delo 2013).

Iz poročila Davčne uprave Hrvaške o učinkih fiskalizacije je razvidno, da se je najbolj spremenil prikazan DDV pri podjetjih, ki opravljajo gostinsko dejavnost, trgovine na drobno in debelo ter avtomehanične storitve. V teh storitvah se je tudi znatno povečalo število uradno prijavljenih delavcev, ki prejemajo plačilo (Porezna uprava Republike Hrvatske 2013).

Glede na čase, o katerih govorimo je praktično nemogoče, da bi se omenjeni podatki v resnici tako povečali. Izkazalo se je, da so davčne blagajne razkrinkale podjetnike, da so cca. polovico prihodkov skrili in za njih niso plačali nobenih davkov. Prav tako so imeli zaposlene tudi delavce na črno, za katere niso plačevali nobenih prispevkov. Ko je v veljavo stopil zakon o obvezni uporabi davčnih blagajn, so morali delodajalci prijaviti tudi svoje zaposlene, da so lahko pod svojo kodo izdajali račune.

Prav tako kot v Sloveniji, imajo tudi na Hrvaškem subjekte, ki so upravičeni uporabe davčnih blagajn. V to skupino uvrščamo prodajalce žetonov in vozovnic za javni potniški promet,

cestnine, prodajalce kmetijskih proizvodov na tržnicah oziroma odprtih prostorih, prodaja poštних storitev, bančne in zavarovalniške storitve ter še nekateri drugi (Miličević 2013).

3 DAVČNI NADZOR IN PREKRŠKI

V primeru spremembe pogojev finančnega poslovanja pravnih oseb v Republiki Sloveniji mora država kot represivni organ izvajati nadzor nad delovanjem sistema, v tem primeru sistema davčnih blagajn. Kljub majhni možnosti utajevanja davkov in skrivanja prihodkov z vpeljavo davčnih blagajn, se lahko dogodijo napake in tudi namerni prekrški, zato je to poglavje namenjeno nadzoru nad prekrški in izrekanju višine kazni za primere zlorab ali malomarnosti.

Davčni nadzor obsega nadzor nad izvajanjem in upoštevanjem zakonov o obdavčenju in zakona o davčnem postopku.

Davčni nadzor zajema (Čok idr. 2014):

- davčni nadzor davčnih obračunov pri davčnem organu,
- nadzor in kontrolo v skladu z zakonom, ki ureja carinsko službo,
- davčni inšpekcijski nadzor,
- davčno preiskavo.

Poznamo celostni davčni pregled in delni davčni nadzor. V okviru celostnega davčnega pregleda se pregleda vsa področja poslovanja oziroma vse vrste davkov za eno ali več davčnih obdobj, pri delnem davčnem nadzoru pa se pregledajo posamezna področja poslovanja oziroma enega ali več davkov oziroma eno ali več davčnih obdobj (Čok idr. 2014).

Poglavje bo v prvem delu vsebovalo usmeritve odgovorne službe za izvajanje nadzora, v drugem delu poglavja bo predstavljena razporeditev primerov možnih prekrškov, namernemu in nenamernemu kršenju predpisov ter višin sankcij, ki sledijo ob neuporabi opreme.

»Iz statistike inšpekcijskih nadzorov je razvidno, da davčni zavezanci, ki poslujejo z gotovino, najpogosteje utajujejo prihodke tako, da ne izdajajo računov ali pa izdane račune v svojih elektronskih kopijah spremenijo ali naknadno izbrišejo iz evidenc, kopije izvornih računov pa uničijo.« (Ministrstvo za finance 2015).

3.1 Odgovorna služba za nadzor

Nadzor sistema potrjevanja in izdajanja računov zavezancev bosta izvajala FURS in delno tržni organ (Zupančič 2015, 92). Med nadzorom sistema finančna uprava ugotavlja določene nepravilnosti, ki nastajajo zaradi nepravilnega delovanja programa pri pošiljanju podatkov o računih na finančno upravo. Do napak prihaja zaradi neupoštevanja tehničnih zahtev pri izdelavi programske opreme. Nekaj dobaviteljev opreme je že bilo opozorjenih o nepravilnem delovanju njihovega produkta. FURS pa pravi, da bodo poostrili nadzor in kršiteljem izdajali globe (Saop 2016b).

Oseba, ki je pooblaščen za nadzor ima pravico pregledati poslovne prostore, naprave, blago, stvari, poslovne knjige, pogodbe in druge dokumente, ki omogočajo vpogled v poslovanje davčnega zavezanca. Davčni zavezanec mora pri nadzoru sodelovati in dajati pojasnila, ki so potrebna za razumevanje dejanskega stanja. Pristojni organ za nadzor napiše zapisnik o davčnem inšpekcijskem nadzoru in ga zavezancu vroči najpozneje v desetih dneh, zavezanec se ima pravico na ta zapisnik tudi pritožiti (Čok idr. 2014).

Davčni inšpekcijski nadzor je zunanji nadzor, saj se opravlja v poslovnih prostorih zavezanca in ne v prostorih davčnega organa. Davčni inšpekcijski nadzor se lahko opravlja tudi v stanovanjskih prostorih, če so le-ti navedeni kot sedež oziroma poslovni prostor podjetja (Petkovič 2009, 33).

Finančna uprava Republike Slovenije je organ v sestavi Ministrstva za finance in ima svoj sedež v Ljubljani. Zakon o finančni upravi ureja njeno organizacijo in naloge. Nekaj njenih glavnih nalog je finančni nadzor, carinjenje blaga, finančna preiskava in razni nadzori v njeni pristojnosti (Finančna uprava Republike Slovenije B.1.).

3.2 Primeri možnih prekrškov

Prekrški zavezancev v sistemu davčnega preverjanja računov se ločijo glede na njihovo težo. Glede na to, jih delimo na davčne prekrške, hujše davčne prekrške in še posebej hude prekrške. Prav tako poznamo tudi več vrst kršiteljev, od katerih je odvisna višina globe:

- pravne osebe,
- pravne osebe, ki se štejejo za srednjo ali veliko gospodarsko družbo,
- samostojne podjetnike,
- odgovorne osebe navedenih.

(Zupančič 2015, 92)

Globe za prekrške za odgovorno osebo zavezanca se gibljejo od 800 € in segajo vse do 20.000 € za posebej hude davčne prekrške. Globe za srednje ali velike gospodarske družbe se gibljejo od 10.000 € do 125.000 € oziroma do 150.000 €, v primeru posebej hudih kršitev. Globe za samostojne podjetnike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost pa znašajo od 3.000 € do 50.000 € oziroma do 75.000 €, v primeru posebej hudih kršitev (Zavodup 2017).

O davčnih prekrških govorimo v primerih, ko:

- izdajatelj računa ne poveže oznake fizične osebe z davčno številko te osebe in na ta način ne pošlje davčne številke fizične osebe na FURS,
- izdajatelj računa za potrjevanje ne uporabi namenskega digitalnega potrdila za potrjevanje računov,
- številka računa ni sestavljena na predpisan način,

- izdajatelj v predpisanem roku ne vzpostavi povezave, ki je potrebna za potrjevanje računov,
- izdajatelj ne dokaže nezmožnosti vzpostavitve povezave z primernimi potrdili,
- izdajatelj na vidnem mestu ne objavi zelenega obvestila o obveznosti prejema računa stranke.

Med hujše in posebej hude davčne prekrške uvrščamo primere, ko:

- izdajatelj ne sprejme internega akta,
- izdajatelj ne poda popolnih podatkov o poslovnem prostoru,
- izdajatelj izda račun z nepopolnimi obveznimi sestavinami računov,
- izdajatelj izda kopijo računa brez navedbe, da gre za kopijo,
- izdajatelj ne izda računa v predpisanem roku.

(Finančna uprava Republike Slovenije 2015)

Kazen lahko doleti tudi kupca in sicer v primeru, ko odide iz poslovnega prostora brez računa ter na zahtevo pristojnega organa za nadzor ne predloži računa. Globa za tak prekršek je 40,00 € (Finančna uprava Republike Slovenije 2015).

4 PRIMER DELOVANJA MOBILNE DAVČNE BLAGAJNE GOFISKAL

Za uspešno potrjevanje računov zavezanci potrebujejo primerno programsko in strojno opremo, ki jim bo to dopuščala. Zavezanci morajo imeti blagajne, ki so skladne z zakonom o davčnem postopku (ZDavP-2). Zakon določa uporabo programske opreme, ki zavezancu ne bo omogočala brisanja, razveljavljanja, skrivanja ali kakršnega koli spreminjanja zapisa, shranjenega v napravi. Naprava mora omogočati sledenje vsem spremembam in elektronsko podpisovanje. Napravi, ki je skladna z omenjenim zakonom, pravimo davčna blagajna (Zupančič 2015, 82).

Za delovanje mobilne davčne blagajne, je potrebno, da ima zavezanec naslednjo opremo: tablični računalnik, mobilni tiskalnik, blagajniški program, ki je prilagojen za delovanje na Android sistemu, v kolikor uporabljamo tablični računalnik z operacijskim sistemom Android.

Za potrjevanje računov je potrebno zagotoviti povezavo tabličnega računalnika z internetom. Na voljo sta dve možnosti: tablica se preko wi-fi povezave poveže v omrežje, v kolikor je do wi-fija možen dostop, druga možnost pa je ta, da imamo tak model tablice, katera ima podprt modul 3G, kar pomeni, da lahko v tablico vstavimo sim kartico preko katere si zagotovimo prenos podatkov. Obvezno je, da ima tablica možnost bluetooth povezave, saj preko te povezave povežemo tablico s tiskalnikom. Nato je potrebno na tablico namestiti še program ter digitalno potrdilo, katerega mora zavezanec že predhodno pridobiti preko portala e-davki. V program je potrebno vnesti zavezančeve podatke ter podatke operaterjev blagajne, ter izvesti prijavo poslovnih prostorov. Pri prijavi je pomembno, da se prijavi pravilen način in zavede ali gre za premično ali nepremično blagajno, stojnico idr.

4.1 Opis strojne opreme

Pod strojno opremo uvrščamo vse fizične dele, ki tvorijo neko celoto, ki je poimenovana - blagajna. V omenjenem primeru je slednja sestavljena iz tabličnega računalnika in tiskalnika. Za normalno delovanje sistema je potrebna uporaba tabličnega računalnika, ki omogoča brezžično internetno povezavo (wi-fi) ali prenos podatkov (3G). Kadar je omogočen wi-fi, se običajno poslužuje le tega. V primerih, ko se izdaja račune na terenu, se dostop do interneta zagotovi preko sim kartice, z uporabo mobilnih podatkov. Tablični računalnik mora imeti možnost bluetooth povezovanja, saj je to nujno potrebno, da se vzpostavi povezava s prenosnim tiskalnikom. Brezžična tehnologija bluetooth se uporablja izključno za podatkovno komuniciranje med digitalnimi napravami med kratkimi razdaljami do okoli 10 m brez stenskih ovir (Sony corporation 2012).

Za tiskanje računov se uporablja bluetooth tiskalnik. Pomembno je, da POS tiskalnik omogoča izpis QR kode. V našem primeru se uporablja baterijski POS tiskalnik, ki to omogoča in ima

zmožnost izdaje računov na terenu tudi po več ur. Priročen je zaradi svoje velikosti in teže, zato ga lahko imenujemo tudi žepni tiskalnik.

Kot dodatke k strojni opremi lahko smatramo oba etuija, ki varujeta opremo pred zunanjimi vplivi in s tem podaljšata življenjsko dobo.

4.2 Opis programske opreme

Programska oprema skupaj s strojno opremo tvori neko celoto. Je abstraktnega tipa in se vedno nahaja v računalniškem pomnilniku. Omogoča normalno delovanje računalniških operacij (Wiki 2007).

V nalogi bo podrobneje opisana uporabniška oziroma aplikativna programska oprema Gofiskal.si, ki je izdelana za poslovanje manjših podjetij in obrtnikov. Omogoča izdajanje davčno potrjenih računov. Vsak uporabnik mora imeti v programu zapisane osnovne podatke poslovnega subjekta pod katerim posluje. To so:

- naziv podjetja,
- davčna številka,
- naslov podjetja,
- podatki o poslovnem prostoru,
- podatki o prodajalcih.

Za pravilen izpis računa mora biti vnesen tudi veljaven cenik, po katerem subjekt posluje. V program se lahko ročno vnese posamezne artikle in se jim spreminja parametre (cena, naziv, vrednost, DDV ...). Program omogoča tudi uvoz cenika iz računalnika v obliki Excel tabele. Program je možno namestiti izključno na naprave z operacijskim sistemom Android, ki je brezplačen. Program oziroma aplikacija omogoča izpis poročila, med delom ali ob koncu dela, iz katerega je razvidno koliko računov je bilo izdanih v izbranem obdobju, količino prodanih artiklov in znesek izdanih računov. Tako lahko uporabnik vedno spremlja svoje poslovanje in ga prilagaja glede na svoje potrebe. Ob zaključku dneva je potrebno izdelati zaključek oziroma zaključno poročilo, katerega se posreduje v računovodstvo. Program omogoča izpis tega poročila na tiskalnik ali pa posredovanje tega poročila preko elektronske pošte, kar je za uporabnike najbolj enostavno in praktično (Gofiskal B.l.).

4.3 Trženje in ciljni trgi mobilne davčne blagajne

Za podjetnike oziroma zavezance za davčne blagajne je ta postopek povzročil kar nekaj nevšečnosti in stroškov. Vse stroške krije stranka sama, saj ni državne subvencije. Pri tem pa nastanejo naslednji stroški: nakup strojne in programske opreme (računalnik, tiskalnik,

program), stroški internetne povezave ter dodatni stroški vzdrževanja opreme (Fiscalization.si 2012).

Stroški, ki nastanejo zaradi vpeljave davčne blagajne v poslovanje podjetja, so tudi največja slabost projekta fiskalizacije. Problem nastane tudi na mestih, kjer je povezava prepočasna in morajo zato stranke dolgo čakati na izstavitve računa (Tot in Detelj 2014).

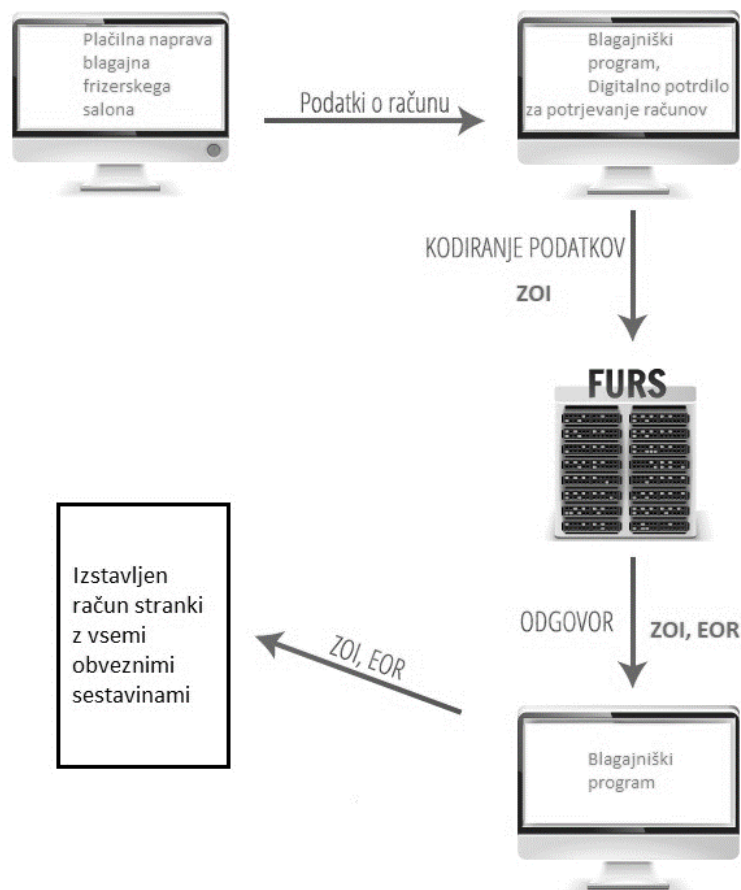
Nekatera podjetja so v tem zakonu našla novo poslovno priložnost in jo tudi izkoristila, med njimi je podjetje, v katerem delujem tudi sam, ukvarjam pa se z razvojem, prodajo in trženjem davčnih blagajn. Ko so se začeli pogovori o uvedbi davčnih blagajn v Sloveniji, smo v podjetju hitro začeli premišljevat in raziskovati, kaj bi lahko na tem področju naredili, da bi ustvarili novo prodajno nišo ter dodaten doprinos k prihodkom in dobičku v podjetju.

4.4 Prikaz primera uporabe mobilne davčne blagajne

Kako mobilna davčna blagajna Gofiskal.si deluje v praksi, bo predstavljeno na primeru manjšega frizerskega salona, ki je moral svoje poslovanje prilagoditi zakonu obveznega davčnega potrjevanja računov.

Primer:

Podjetje se je odločilo za nakup nove strojne opreme, ki omogoča potrjevanje računov in je tehnično ustrezna. V najem so vzeli program Gofiskal.si za izdajanje davčno potrjenih računov. Poslovanje podjetja se v sami storitvi ni nič spremenilo, razen pri končnem obračunu oziroma obračunu izvedene storitve. V preteklosti je uslužbenka ročno izpisala paragonski blok in od stranke prejela plačilo za izvedeno storitev. Ker stranke o sivi ekonomiji še niso bile tako ozaveščene je v več primerih prihajalo do zlorab na ta način, da uslužbenci niso izdajali paragonskih blokov oziroma računov. Odkar je obvezna uporaba davčnih blagajn, do teh zlorab ne prihaja več. Prav tako mora uslužbenka frizerskega salona iz zgornjega primera sedaj za vsako opravljeno storitev ali prodajo blaga izdati račun iz blagajne, z vsemi potrebnimi oznakami, ki je seveda davčno potrjen.

Slika 3 Shema potrjevanja računov

4.5 Predlogi za izboljšanje delovanja in uporabe mobilnih davčnih blagajn

Največjo težavo, ki bi se jo lahko odpravilo pri uporabi mobilnih davčnih blagajn, prepoznamo pri zmogljivosti potrjevanja računov. Večkrat je bilo opaženo, da se na terenu, na prireditvah in podobnih aktivnostih, zaračunava vstopnina. Zaradi velikega povpraševanja ljudi, ki želijo čim hitreje plačati vstopnino ali drugo opravljeno storitev, se čas za potrjevanje računov nekoliko podaljša. Zato ugotavljamo, da bi v teh primerih lahko izdali ne potrjene račune in jih vse potrdili naknadno. Enako bi lahko naredili tudi v primerih, kjer na voljo ne bi bilo signala oziroma dostopa do internetne povezave, kot to zdaj dovoljuje zakon in je to potrebno dokazovati z določenim potrdilom, ki ga lahko izdaja le odgovorna služba. Mislim, da bi bil ta ukrep dobrodošel, saj bi se v nekaterih primerih to zelo poznalo. Najbolj pri pobiranju vstopnin na prostem.

Za vse manjše zavezance je zelo dobrodošel predlog, da se še naprej uporablja vezano knjigo računov, katera je za izdajanje računov mnogo cenejša od elektronskih naprav. Način izdajanja računov preko vezane knjige pa ima slabost, da je potrebno opravljati dvojno delo. Najprej ročno napisati račun v vezano knjigo, potem pa še v roku 10 dni račun vnesti v spletno aplikacijo

Mini blagajna. Po novem predlogu, naj bi bil rok za vnos računov iz vezane knjige v spletno aplikacijo nekoliko daljši, in sicer 40 dni (Fidermuc 2017).

K lažji uveljavitvi zakona obveznega potrjevanja računov bi lahko pripomogla država na način, da bi subvencionirala nakup elektronskih naprav, ki to omogočajo. Subvencije bi morale biti prilagojene na velikost podjetja uporabnika in glede na njegove prihodke. Zavezanci bi na način lažje obdržali svojo obrt, med njimi pa ne bi bilo toliko neodobravanja tega sistema. Kot že zapisano, je nakup teh naprav ne zanemarljiv finančni strošek za zavezance. Mnogi zavezanci so iskali najcenejše tehnične rešitve, da bi opremo pridobili s čim manjšim vložkom, sedaj pa se soočajo s težavami, saj kupljena oprema ni dovolj kvalitetna ter po določenem času uporabe izgubi svojo funkcionalnost.

Ker vsa prihodnost temelji na napredku, varstvu okolja in napredku tehnologije, predlagam izpopolnitev sistema davčnih blagajn na način, da strankam ne bi več izdajali fizičnih računov, temveč bi stranke vse račune preko določene identifikacije prejemale po elektronski poti. Ta rešitev je skladna tudi z ekološkim napredkom, h kateremu stremi naša družba, saj sem tudi sam mnenja, da že skoraj celoten del aktivne populacije uporablja elektronske poti in naprave, preko katerih bi lahko prejemali račune v digitalni obliki in bi prav tako imeli pravico do garancije in vrnitve blaga.

SKLEP

V zaključni projektni nalogi smo preučili in temeljito raziskali trg na področju davčnih blagajn. Raziskali smo vse od uvedbe davčnih blagajn na slovenskem trgu, do same uporabe blagajn, uvajanje in tudi nekatere prekrške podjetij, ki so zavezanci oziroma obvezni uporabniki le-teh. Predvsem smo raziskovali kakšen je bil vpliv uvedbe davčnih blagajn v Sloveniji na podjetja, ki poslujejo z gotovino in so zato vezana na uporabo davčnih blagajn. Istočasno smo preučili tudi vpliv davčnih blagajn na stanje prilivov v proračun države Republike Slovenije.

Iz prvih javnih raziskav in ugotovitev so razvidni pozitivni ter negativni vplivi novih sprememb. Vse od uvedbe zakona o davčnem potrjevanju računov, ki ga je vlada Republike Slovenije sprejela 2015, so se prihodki na račun plačevanja davčnih obveznosti, tako davka na dodano vrednost, kot tudi obveznosti in prispevkov za plačevanje zaposlenih. Iz teh raziskav je razvidno, da se je v tem času zmanjšalo število brezposelnih oziroma zaposlenih na črno. S tem so se tudi nekoliko zmanjšale socialne pomoči tistim, ki so bili zaposleni na črno, zaradi tega pa je država prihranila tudi na tem področju.

V zakonu je navedenih veliko členov in pravil, ki se jih morajo zavezanci dosledno držati in jih upoštevati pri svojem poslovanju. Zakon določa, kdo je zavezanec za davčne blagajne ter kdo je opravičen do uporabe le-teh. Členi v zakonu zelo natančno opisujejo in opredeljujejo programske in strojne opreme, ki jo zavezanci uporabljajo kot obvezen pripomoček za potrjevanje računov. Prav tako so navedene tudi obvezne sestavine računa, ki morajo biti dodatno prikazane in navedene.

Za izvrševanje zakona je določen poseben službeni organ na Finančni upravi Republike Slovenije, ki skrbi za nadzor in preverjanje uporabnikov davčnih blagajn in končnih kupcev, ki so dolžni prevzeti račun na prodajnem mestu za opravljeno storitev oziroma kupljeno blago. Oboji so za kršitve lahko kaznovani oziroma opozorjeni. Za prekrške so določene okvirne kazni, katerih višina je odvisna od stopnje prekrška in kršitelja.

Kakor pri vseh ostalih novostih, ki se jih uvaja v sistem, je bilo tudi v tem primeru uvajanja davčnih blagajn kar nekaj pritožb in pomanjkljivosti, ki se jih aktivno in dosledno odpravlja in uvaja določene spremembe ter izboljšave. Na dolgi rok pa bo razvidno, ali je bila odločitev sprejetja tega zakona dobra poteza ali bo ta sprememba za seboj potegnila preveč negativnih strani.

LITERATURA

- Birokrat IT. 2016. *Davčna blagajna*. [Http://www.birokrat.si/davcna_blagajna](http://www.birokrat.si/davcna_blagajna) (12. 2. 2016).
- Čok, M., A. Cirman in V. Prevolnik Rupel. 2014. *Javne finance v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Delo. 2013. *Hrvaški gostinci se izogibajo davčnim blagajnam*. [Http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/hrvaski-gostinci-se-izogibajo-davcnim-blagajnam.html](http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/hrvaski-gostinci-se-izogibajo-davcnim-blagajnam.html) (15. 3. 2017).
- Fidermuc, K. 2017. *Sistem davčnih blagajn nameravajo izboljšati*. <http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/sistem-davcnih-blagajn-nameravajo-izboljsati.html> (23. 10. 2017).
- Financepro. 2015. *10 najbolj pogostih vprašanj o davčnih blagajnah*. [Https://pro.finance.si/8839151?cctest&&cookietime=1492704186](https://pro.finance.si/8839151?cctest&&cookietime=1492704186) (15. 3. 2017).
- Finančna uprava Republike Slovenije. B.l. *Organiziranost in naloge*. [Http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2015/Organiziranost_in_naloge_Finančne_uprave_RS.pdf](http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2015/Organiziranost_in_naloge_Finančne_uprave_RS.pdf) (12. 2. 2016).
- Finančna uprava Republike Slovenije. 2015. *Davčne blagajne – splošno, nadzor in prekrški*. [Http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Opis/Davcne_blagajne_-_splosno_nadzor_in_prekrski.pdf](http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Davcne_blagajne_in_VKR/Opis/Davcne_blagajne_-_splosno_nadzor_in_prekrski.pdf) (12. 2. 2016).
- Fiscalization. 2012. *Questions & Answers*. [Http://fiscalization.si/index.php/en/questions-and-answers](http://fiscalization.si/index.php/en/questions-and-answers) (25. 10. 2016).
- Gofiskal. B.l. [Http://www.gofiskal.si/](http://www.gofiskal.si/) (15. 3. 2017).
- Igličar, A., M. Hočevnar in M. Zaman Groff. 2013. *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Miličević, M. 2013. *Znate li tko ne podliježe fiskalizaciji u Hrvatskoj?* [Http://possector.hr/fiskalizacija/tko-ne-podlijeze-fiskalizaciji-u-hrvatskoj](http://possector.hr/fiskalizacija/tko-ne-podlijeze-fiskalizaciji-u-hrvatskoj) (25. 10. 2016).
- Miličević, M. 2014. *Fiskalne blagajne kao hrvatski izvozni proizvod*. [Http://possector.hr/fiskalizacija/fiskalne-blagajne-hrvatski-izvozni-proizvod](http://possector.hr/fiskalizacija/fiskalne-blagajne-hrvatski-izvozni-proizvod) (25. 10. 2016).
- Ministrstvo za finance. 2015. *Akcijski načrt uvedbe davčnih blagajn v Republiki Sloveniji*. [Http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/mediji/2015/2015feb05_akcijski_davcne_blagajne.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/mediji/2015/2015feb05_akcijski_davcne_blagajne.pdf). (30. 9. 2015).
- Narodne novine. 2017. *Vstopna stran*. [Http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_12_133_2822.html](http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_12_133_2822.html) (15. 3. 2017).
- Petkovič, D. 2009. *Obdavčitev podjetij*. Ljubljana: Abeceda svetovanje.
- Petrič, N. 2015. *Delo na črno in davčne blagajne*. [Http://data.si/blog/2015/12/15/delo-na-crno-in-davcne-blagajne/](http://data.si/blog/2015/12/15/delo-na-crno-in-davcne-blagajne/) (15. 3. 2017).

- Porezna uprava Republike Hrvatske. 2013. *Učinci fiskalizacije u 2013. godini*.
[Http://www.porezna-uprava.hr/HR_Fiskalizacija/Aktualnosti%20dokumenti/Priop%C4%87enja/Fiskalizacija180314.pdf](http://www.porezna-uprava.hr/HR_Fiskalizacija/Aktualnosti%20dokumenti/Priop%C4%87enja/Fiskalizacija180314.pdf) (25. 10. 2016).
- Prima računovodske storitve. B.1. *Davčne blagajne in vse kar morate vedeti o njih*.
[Http://www.primaracunovodstvo.si/davcne-blagajne/](http://www.primaracunovodstvo.si/davcne-blagajne/) (15. 3. 2017).
- Protisiviekonomiji. 2013. *Obvladovanje sive ekonomije v Republiki Sloveniji*.
[Http://www.protisiviekonomiji.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/siva_ekonomija/Siva_ekonomija.pdf](http://www.protisiviekonomiji.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2013/siva_ekonomija/Siva_ekonomija.pdf) (15. 3. 2017).
- Saop. 2016a. *FURS: Na šolskih bazarjih in gasilskih veselicah nič več davčnih blagajn*.
[Http://www.saopnet.si/pos/furs-na-solskih-bazarjih-in-gasilskih-veselicah-nic-vec-davcnih-blagajn/](http://www.saopnet.si/pos/furs-na-solskih-bazarjih-in-gasilskih-veselicah-nic-vec-davcnih-blagajn/) (26. 10. 2016).
- Saop. 2016b. *FURS napoveduje strožji nadzor zaradi neupoštevanja tehničnih specifikacij*.
[Http://www.saopnet.si/pos/furs-napoveduje-strozji-nadzor-zaradi-neupostevanja-tehnicnih-specifikacij/](http://www.saopnet.si/pos/furs-napoveduje-strozji-nadzor-zaradi-neupostevanja-tehnicnih-specifikacij/) (26. 10. 2016).
- Schneider, F. in C.C. Williams. 2013. *The Shadow Economy*. Westminster, London: The Institute of Economic Affairs.
- Schwarzmann, A. in U. Premk. 2005. *Urejeno blagajniško poslovanje*. Ljubljana: Primath.
- Setnikar, N. 2015. *Davčne blagajne – kdaj in za koga*. [Http://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/davcne-blagajne-kdaj-in-za-koga](http://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/davcne-blagajne-kdaj-in-za-koga) (12. 2. 2016).
- Sony corporation. 2012. *Kaj je brezžična tehnologija BLUETOOTH?*. [Http://download.sony-europe.com/pub/manuals/html/Z002678111/SL/contents/02/01/01/01.html](http://download.sony-europe.com/pub/manuals/html/Z002678111/SL/contents/02/01/01/01.html) (15. 3. 2017).
- Stanovnik, T. 2012. *Javne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Šubelj, B. 2011. *Davki – osnove*. Ljubljana: Smar-team.
- Tot, A. in K. Detelj. 2014. *Implementation of Cash Transaction Fiscalization Procedure in Businesses: Case of Croatia*.
[Http://www.ceciis.foi.hr/app/public/conferences/1/papers2014/701.pdf](http://www.ceciis.foi.hr/app/public/conferences/1/papers2014/701.pdf) (25. 10. 2016).
- Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR). *Uradni list RS*, št. 57/15 in 69/17.
- Zakon o javnih financah (ZJF). *Uradni list RS*, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617.
- Zavodup. 2017. *Davčno potrjevanje računov*. [Http://zavod-up.si/si/davcno-potrjevanje-racunov/#](http://zavod-up.si/si/davcno-potrjevanje-racunov/#) (15. 3. 2017).
- Zupančič, M. 2015. *Davčne blagajne in potrjevanje računov*. IKS 10 (1): 82–92.
- Žužek, A. 2014. *Davčne blagajne na Hrvaškem delajo čudeže: izgube postajajo dobički*.
[Http://www.siol.net/novice/svet/2014/06/hrvaska_davcne_blagajne.aspx](http://www.siol.net/novice/svet/2014/06/hrvaska_davcne_blagajne.aspx) (13. 2. 2016).
- Wiki. 2007. *Programska oprema*. [Http://wiki.fmf.uni-lj.si/wiki/Programska_oprema](http://wiki.fmf.uni-lj.si/wiki/Programska_oprema) (15. 3. 2017).
- Williams, C. C. 2006. *The Hidden Enterprise*. Cheltenham: Edward Eggar Publishing Limited.